

Küresel Edebiyat

Fethi DEMİR - Nahide Ece UZUNYOL

Ankara, 2024

Küresel Edebiyat

Fethi DEMİR - Nahide Ece UZUNYOL

ISBN: 978-625-6444-28-7

1. Baskı

Ocak, 2024 / Ankara

Yayın Sertifika No

46683

Matbaa Sertifika No

46682

Grafiker®

Yayınları

Yayın No: 493

Web: grafikeryayin.com

Kapak, Sayfa Tasarımı,

Baskı ve Cilt

Grafiker®

Grafik-Ofset Matbaacılık Reklamcılık

Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Oğuzlar Mahallesi

1396. Cadde No: 6/A

06520 Balgat-ANKARA

Tel : 0 312. 284 16 39 Pbx

Faks : 0 312. 284 37 27

E-mail : grafik@grafiker.com.tr

Web : grafik.com.tr

Kitabın hukuksal ve bilimsel sorumluluğu yazarına aittir.

Bu kitap, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenen SBA-2022-9910 kodlu Küresel Edebiyat adlı Temel Araştırma Projesi kapsamında üretilmiştir.

İÇİNDEKİLER

BAŞLARKEN	7
KÜRESELLEŞME VE EDEBİYAT	11
Dünya Edebiyatı'ndan Küresel Edebiyat'a.....	15
Bir Edebî Tür Olarak Küresel Roman.....	23
KÜRESEL EDEBİYATIN TESCİLİ:	
MİLENYUM SONRASI NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLLERİ	31
Nobel Akademisinin Yapısı.....	33
Nobel Edebiyat Ödülü'ne Aday Gösterme Kuralları.....	33
Milenyum Çağı'nda Nobel Edebiyat Ödülü Alan Sanatçılar ve Ödülü Alma Gereçekleri.....	35
Milenyum Sonrası Nobel Edebiyat Ödülü'nün Çeşitli Değişkenlere Göre Dağılımı.....	40
Nobel Edebiyat Ödülü Alan Sanatçıların Türkçeye Çevrilen Eserlerinin Konu Dağılımı.....	45
KÜRESEL ROMANDA TARİHÎ GERÇEKLİĞİN İŞLENİŞİ:	
CEHENNEM VE VEBA GECELERİ ÖRNEKLERİ	49
Tarih ile Edebiyatın Buluştuğu Küresel Kavşak: Salgın.....	54
Küresel Romanın Anakronik Bireyleri.....	62
Kurmacadan Gerçeğe Mekânın Metamorfozu.....	67
KÜRESEL ROMANIN YÜKSELEN EĞİLİMİ	
EKOLEŞTİRİYE İKİ ÖRNEK:	
SÜR PULLUĞUNU ÖLÜLERİN KEMİKLERİ	
ÜZERİNDE VE UNUTMA BAHÇESİ	73
Ekoyazında Kurgunun İnşası.....	77
Ekofobinin Sonuçları.....	81

Ontolojik Bir İkilem: Hayvanların Konumu.....	84
Küresel Çağın Yeni İnsan Tipolojisi: Ekoaktivist Birey.....	89
Posthümanizm ve İnsan Ötesi Formlar.....	92
Yeni Ütopya: Biyobölgecilik.....	93

**KÜRESEL EDEBİYAT, BİR DİSTOPYALAR KÜLLİYATI
MI? AMİN MAALOUF'UN EMPEDOKLES'İN DOSTLARI
ÜZERİNDEN OKUMAK.....**

Distopik Bir Kurgu Örneği: <i>Empedokles'in Dostları</i>	102
Küreselleşmenin Alametifarikası: Distopyalar.....	109
Tasavvurdan Gerçeğe: Geleceği İnşa Edenler.....	111
Distopyadan Çıkışın Üssü: Kurmaca Mekân Chiron Nam-ı Diğer "Yaralı Şifacı".....	115

**KÜRESEL EDEBİYATIN İKONİK YAZARI HARUKİ
MURAKAMİ'DEN FANTASTİK BİR DISSOSİYATİF
DURUM ANLATISI:**

<i>HAŞLANMIŞ HARİKALAR DİYARI VE DÜNYANIN SONU</i>.....	119
Fantastik Bir Dissosiyatif Küresel Çağ Anlatısı.....	123
Modern Kimliğin Ötesinde: Gölgenin Yitimi.....	134

**KÜRESEL EDEBİYATIN MİLADI 11 EYLÜL ÜZERİNE
MOHSİN HAMİD'DEN BİR MEDENİYETLER**

<i>ÇATIŞMASI ROMANI: GÖNÜLSÜZ KÖKTENDİNCİ</i>.....	143
11 Eylül Olaylarına Araftan Bakmak: <i>Gönülsüz Köktendinci</i>	147
Küresel Çağda, Doğu ile Batı Arasında Kafası Karışık Bir Adam.....	158
Küresel Romanın Genişleyen Coğrafyası.....	162

AVRUPA'NIN EN YAKIN ÖTEKİSİNİN ROMANI:

<i>BENİM OLAĞANÜSTÜ AKILLI ARKADAŞIM</i>.....	167
Yerelden Evrensele Bir Napoli Romanı: <i>Benim Olağanüstü Akıllı Arkadaşım</i>	170

Napoliten Bir Bildungsroman: Karmaşık İlişkiler Dizini.....	179
Merkezin Çeperinde Küyerel Bir Mekân: Napoli.....	186
AHİR ZAMANDA İZOLE BİR ÜLKEDEN KÜRESEL BİR ANLATI: VE BALIK ONU YUTTU	191
Sistemin Çarkları Arasında Ezilmek: <i>Ve Balık Onu Yuttu</i>	197
Akıntıya Kürek Çeken Arketipsel Kahraman: Yunus Turabi.....	203
Küresel Dünyanın Hedef Tahtasındaki Ülke: İran.....	208
BİTİRİRKEN	213
KAYNAKÇA	221
ÖZGEÇMİŞ	231

BAŞLARKEN

Edebiyat; duyguların, arzuların, hayallerin, düşüncelerin, beğenilerin, itirazların, kabullerin dil aracılığıyla sözlü, yazılı veya dijital olarak belirli formlar ve estetik kaygılar bağlamında üretildiği kadim olduğu kadar güncel, dinamik ve fütüristik bir sanat. Aynı zamanda, bu genel ve retrospektif tanımının da imlediği üzere insanlık tarihiyle yaşıt bir geleneğe sahip. Yüzyıllar boyunca medeniyet tarihinin kurucusu, taşıyıcısı ve dönüştürücüsü olmayı başarmış enstrümanlardan biri. Dünya'da edebiyat gibi çok az sanat, kültür ve bilim alanı var ki insanın yeryüzündeki serüveninin tüm aşamalarına tanıklık etmiş olsun. Bu serüveni kayıt altına alsın, estetize etsin ve sonraki kuşaklara aktarsın. Kuşkusuz sadece kayıt altına almakla veya aktarmakla kalmasın aynı zamanda kendi estetik ve imgesel yöntemleriyle insanlığa ışık, geleceğe projeksiyon tutsun. İşte, tüm bu ve benzeri durumlar insanlık için bir bellek işlevi gören edebiyatla uğraşmayı zorunlu kılmakta. Çünkü insanın yeryüzündeki serüveninin kodları, edebiyatın kurmaca dünyasında, imgesel dilinde, metaforik anlatımında gizli.

Edebiyatın insanlık tarihi ile arasındaki diyalektik ilişki, küreselleşmenin zamanın ruhu hâline geldiği, bir paradigmaya dönüştüğü günümüz dünyasında daha kompleks bir hâl almış durumda. Aynı zamanda daha da elzem elbette. Öyle ki bugün yeryüzünün en ücra, en izole sayılabilecek yerindeki yaşama bile bir biçimiyle sirayet eden bir küreselleşme olgusuyla karşı karşıyayız. Bu durum, en mahalli ve ulusal tavırlardan küreselleşmeyi eleştirirken aynı zamanda çağın gerçekliği gibi gören mutedil yaklaşımlara, küreselleşmenin insanlığın yararına olduğunu savunan tutkulu savunucularından tüm kronik sorunların ana müsebbibi gibi değerlendiren karşıtlarına kadar herkes için geçerli. Son tahlilde neresinden bakarsak bakalım hepimizin yolu-

nun küreselleşmenin paftalarıyla çakıştığı ortada. O hâlde, küreselleşmeyi moda bir kavram olarak görmenin yüzeysel bir bakış açısıyla değerlendirmenin ötesine geçmeliyiz. İşte, tüm bunlar bizi zorunlu olarak küresel edebiyat kavramı üzerine düşünmeye, bu bağlamda üretilen edebiyat eserlerini incelemeye götürüyor. Çünkü küreselleşmenin esas anlaşılacağı ve entelektüel boyutuyla yorumlanabileceği alan olarak kültürel çalışmalar ve özellikle de edebiyat görünüyor. Birçok küreselleşme kuramcısının neredeyse hemfikir olduğu üzere ekonomik ilişkilerde küreselleşme, belirli malların ticaretiyle ilgili dar bir alanı kapsıyor. Yine siyasal anlamda küreselleşme devletlerin kendi aralarında kurduğu uluslararası ilişkilerle sınırlı kalıyor. Oysa kültür alanındaki küreselleşme insanın tüm yaşam pratiklerine etki ediyor. Bu anlamda, insanın, tüm yaşam pratiklerine etki eden kültürün küreselleşmesi meselesini kavramadan küreselleşmeyi layıkıyla idrak etmesi imkânsız.

Peki, neden edebiyat? Öncelikle edebiyat, kültürün kadim olduğu kadar aktüel alanlarının başında geliyor. Öte yandan dile dayalı bir sanat olması nedeniyle kültürün yerel ve ulusal özünü temsil etme konusunda da önemli bir misyona sahip. Belki de küreselleşmeye en fazla direnecek, en fazla temkinli yaklaşacak sanatlardan biri. Bu bağlamda, bir olgunun anlamı kapsadıklarından çok, dışında bıraktıklarından gizlidir nosyonundan hareketle küreselleşmenin izlerini edebiyatta sürmek ufuk açıcı olabilir. Yine edebiyatın kültüre dair hemen her alana gönderme yapması, estetik söyleminin arkasında insanlık hâllerinin çeşitli görünümelerini barındırması, küreselleşmenin izlerini sürmek konusunda entelektüel bir potansiyel taşıdığına işaretleri olarak değerlendirilebilir. Edebiyatçıların tüm bu küreselleşme atmosferini bilinçli veya bilinçsiz, eserlerine yansıtmış olmalarının biz araştırmacılar için meseleyi daha da ilginç kıldığını eklemekte fayda var.

İşte, bu çalışma böylesi bir anlayıştan hareket ediyor. Bugün “Küresel Edebiyat” diye nitelenen bir kavramı/türü/eğilimi/akımı/dönemi örnekler üzerinden tarif etmeye çalışıyor. Sadece

kendi ülkesindeki ya da dilindeki okura değil evrensel bir okur kitlesine ulaşmayı hedefleyen hatta bunu daha fazla önceleyen edebiyatçıların bakış açılarını onların eserleri üzerinden tespit etmeyi amaçlıyor. Yine eklemek gerekir ki burada amaçlanan sadece edebiyat eserinin içeriğine sirayet eden küreselleşme unsurlarını imleyen edebiyat sosyolojisi ile ilgili bir çalışma değil. Aynı zamanda bir edebiyat eserinde asıl toplumsal olanın biçim olduğunu göz ardı etmeden küresel edebiyatı bir tür olarak tanımlayıp sistematliğini çıkarmaya çalışmak da hedefleniyor. Bu anlamda çalışmanın yapısalcılığa yaklaşan, Roman Jakobson'un tabiriyle "edebiyatın konusu edebiyat değil; edebiliktir." nosyonunu akılda tutan bir yönü de var. Son tahlilde bu çalışmada; milenyum sonrası dönemde görünürlüğü artmış, ulusal kalıpların dışına taşarak küresel yazar hâline gelmiş, eserleri birçok dile çevrilmiş edebiyatçıların kaleminden çıkmış metinler kadraja alınıyor. Bu metinlerin içerik ve biçim özellikleri üzerinden küresel edebiyatın içerik ve biçim özellikleri gösteriliyor. Neticede bu girişimin yalnızca edebiyatın güncel panoramasına dair veriler sunmayacağını aynı zamanda içinde bulunduğumuz çağın paradigması olan küreselleşmenin görünürlüğü hakkında da önemli katkılar sağlayacağını ümit etmekteyiz.

KAYNAKÇA

- Aktaş, Ş. (2000). *Roman Sanatı ve İncelemesine Giriş*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Aktay, Y., Topçuoğlu, A. (2017). *Postmodernizm ve İslam Küreselleşme ve Oryantalizm*, İstanbul: Vadi Yayınları.
- Alakuş, A. (2021). "Eski Yunan'da Din ve Şifa İlişkisi Üzerine Bir Araştırma", *Erciyes Akademi Dergisi*, Özel Sayı s. 561-576.
- Antakyalıoğlu, Z. (2013). *Roman Kuramına Giriş*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Arian, A. A. (2022). *Ve Balık Onu Yuttu*, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Artun, A. (2018). "Kültür Tutulması", *Çağdaş Sanat ve Kültürizm* (Der. Ali Artun), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Auerbach, E. (2010). "Dünya Edebiyatının Filolojisi", *Yabanın Tuzu Ekmeği*, İstanbul: Metis Yayınları.
- Ayaydın Cebe, G. Ö. (2021). Milliyetçilikten Küreselciliğe Edebiyat Tarihi Yazımı, (*Edebiyat Sosyolojisini Güncel Kılmak* içinde. Ed. Aziz Şeker, Emre Özcan), Nika Yayınları.
- Ayvaz, E., Tanaydın, M. (30.08.2002). "Orhan Pamuk'la Röportaj", *Akşam-lık Gazetesi*.
- Bauman, Z. (2021). *Küreselleşme*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Baudrillard, J. (2017). *Sessiz Yığınların Gölgesinde*, Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Bayar, F. (2008). "Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinde Türkiye", *Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi*, S.32, s.25-34.
- Bayraktar, B. (2021). "Neoliberal Dönüşümün Türk Distopya Öykülerindeki Yansımaları", *Edebiyat Sosyolojisini Güncel*

Kılmak (Ed. A. Şeker, E. Özcan) (s. 309-327), Ankara: Nika Yayınevi.

Becker, C. (04.04. 2008), "Roman, Ulusu Bir Arada Tutar", (Röp). *Radikal Kitap Eki*, s.22.

Belge, M. (2019). "Karşılaştırmalı Edebiyat", *Notos Edebiyat Dergisi*, S.73, s.38-45.

Bermann, S. (2019). "Karşılaştırmalı Edebiyat ve Dünya Edebiyatı", *Notos Edebiyat Dergisi*, S.73, s.27-37.

Boehmer, E. (2005). *Colonial and Postcolonial Literature*, New York: OUP.

Booker, K. M. (2012). "Ütopya, Distopya, Toplumsal Eleştiri", *Notus Dergisi*, S.36, s.35-46.

Bourneur, R., Quillet, R. (1989). *Roman Dünyası ve İncelenmesi*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Brown, D. (2019). *Cehennem*, İstanbul: Altın Kitaplar.

Campbell, J. (2010). *Kahramanın Sonsuz Yolculuğu*, İstanbul: Kambalıcı Yayınevi.

Canbaz Yumuşak, F. (2012), "Ütopya, Karşı-Ütopya ve Türk Edebiyatında Ütopya Geleneği", *Bilig Dergisi*, S.61, s.47-70.

Casanova, P. (2010). *Dünya Edebiyat Cumhuriyeti* (Çev. S. Özen ve F. Deniztekin), İstanbul: Varlık Yayınları.

Cihangir, M. (2020). "Koca Ren", "Cinlerle Yolculuk" ve "Gönülsüz Köktendinci" Adlı Eserlerde Göç/Göçmenlik ve Ötekileşme/Ötekileştirme" Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Cook, P. (2009). "İtalya ve Yeni Gerçeklik", İLEM Yıllık, S.4, [https://avys.omu.edu.tr. (Erişim tarihi: 03.06.2023)].

Çağdaş, H. (01.04. 1990). "Orhan Pamuk'la Söyleşi", *Gösteri Dergisi*, s.27.

Çakır, S. (2019). "Sinema ve Edebiyat İlişkinine Yöntemsel Bir Bakış", *SineFilozofi Dergisi*, 2019 Özel Sayısı, s.437-452.

- Çebi, S. S. (2020). "Ekoloji, İdeoloji, Özneleşme ve Hukuk", *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, S.95, s. 11-44.
- Çelikel, M.A. (2020). "Memory And Ideology In Mohsin Hamid's Reluctant Fundamentalist", *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.22/3, s.877-887.
- Çetin, N. (2004). *Roman Çözümleme Yöntemi*, Ankara.
- Dağ, A. (2021). *İnsansız Dünya Transhümanizm*, İstanbul: Ketebe Yayınları.
- Damrosch, D. (2009). "Orhan Pamuk ile Söyleşi", (*Dünya Edebiyatı Deyince içinde Ed. Çakmak, E. E.*). İstanbul: Varlık Yayınları.
- (2016). *Dünya Edebiyatı Nasıl Okunmalı?* (2. Baskı). İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Demir, F. (2013). "Postmodern Romanda İnsanın Konumu", *Turkish Studies Dergisi*, S.8/4, s.607-616.
- (2015). "Talip Apaydın'ın Çocuk Romanlarında Ütopya İmgesi", *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (Asos Journal)*, S.3/9, s.187-200.
- (2019). "Elif Şafak'ın Küresel Romanı Araf'a Tematik Bir Bakış", *V. Uluslararası El Ruha Sosyal Bilimler Kongresi*, Tunus.
- (2020). "Tür Kuramı Bağlamında Yeraltı Edebiyatına Bir Bakış", *Van Yüzüncü Yıl Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S.50, s.279-294.
- (2020). "Okumayan Konyalıya Değil Okuyan Koreliye Yazan Küresel Romancı: Orhan Pamuk", *Hürriyet Gösteri Dergisi*, S.332, s. 14-22.
- Demir, F. ve Arvas, A.(2020). "Küresel Romanda Üstopya Söylemine Bir Örnek: Margaret Atwood'un *Antilop* ve *Flurya Adlı Eseri*", *International Journal of Languages Education and Teaching*. S. 8/3, s.168-186.
- Demir, F., Süslü, N. E. (2021). "Küresel Edebiyat Eğilimi Bağlamında Milenyum Sonrası Dönemdeki Nobel Edebiyat Ödülleri", *TUDED*, S: 61/1, s.103-121.

- Depci, A. (2019). *Haruki Murakami'nin Romanlarında Öteki ve Gölge*, Ankara Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Dobson, A. (2016). *Ekolojizm*, İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.
- Eagleton, T. (2005). *Kültür Yorumları* (Çev. Özge Çelik). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Erdoğan, M. (2015). "Küresel Çağda Çağdaş Sanat ve Küresel Sanat Pazarı", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 5/1, s.75-9.
- Erkol, G. Ç. (2010). "Türkiye'de 'Göçebe' Olmak ve Edebiyat Yapmak", *Lacivert Öykü ve Şiir Dergisi*, S.33, s. 56-60.
- Erol, K. (2012). "Tarih-Edebiyat İlişkisi ve Tarihî Romanların Tarih Öğretimine Katkısı", *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, S.2, s.59-70.
- Escarpit, R.(1968). *Edebiyat Sosyolojisi* (Çev. A.T. Yazıcı), İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Esen, B.(2017). "Kant Felsefesi ve Hayvan Hakları", *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, S.82, 45-59.
- Ezik, A. (2021). "Çaresizlik Bir Gerçektir: Amir Ahmadi Arian & Ve Balık Onu Yuttu", *www.edebiyathaber.net*.
- Ferrante, E. (2023). *Benim Olağanüstü Akıllı Arkadaşım*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Gale, K. (2016). "Writing Minor Literature: Working with Flows, Intensities and the Welcome of the Unknown", *Plymouth University*, Volume 22/5, s. 301-308.
- Garrard, G.(2020). *Ekoeleştirir: Ekoloji ve Çevre Üzerine Kültürel Tartışmalar*, İstanbul: Kolektif Kitap.
- Gerardi, S. (2006). "Some Implications of Modern Technology: Revisited", *The Social Sciences Journal*, S.43, s.293-295.
- Goldmann, L. (1998). *Diyalektik Araştırmalar*, İstanbul: Toplumsal Dönüşüm Yayınları.

- Gordin, M. D., Tilley, H., Prakash, G. (2020). *Ütopya-Distopya Tarihsel Olasılığın Koşulları*, İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Gottlieb, E. (2012). "Distopya Batı, Distopya Doğu", *Notus Dergisi*, S.36, s.25- 34.
- Göğebakan, T. (2021). "Salgın Günlerinde Veba Geceleri'ni Okumak", *Hürriyet Gösteri Dergisi*, S.335, s. 6-12.
- Gümüş, S. (2019). "Dünya Edebiyatı...", *Notus Dergisi*, S. 77, s.2.
- Gündüz, B. (2020). "Hayvanların Yargılanması", *Güncel*, S.2020/1, <http://www.ankarabaros.org.tr>.
- Gürbilek, N. (2020). *İkinci Hayat (Kaçmak, Kovulmak, Dönmek Üzerine Denemeler)*, İstanbul: Metis Yayınları.
- Güven, F. (2020). "Felsefi Bir Yaşam Biçimi Olarak Okumak", *Varlık Dergisi*, S. 1355, s.16-20.
- Hamid, M. (2013). *Gönülsüz Köktendinci*, İstanbul: Pegasus Yayınları.
- (2007). "Questions for Mohsin Hamid- The Stranger", *The New York Times Magazine*, <https://www.nytimes.com/2007/04/15/magazine/15wwlnQ4.t.html>, (Erişim Tarihi: 17.04.2023).
- Haraway, D. (2006). *Siborg Manifestosu*, İstanbul: Agorakitaplığı.
- Harman, Ö. F. (2013). "Yûnus", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, islamansiklopedisi.org.tr.
- (2020). "Nûh", *İslam Ansiklopedisi*, islamansiklopedisi.org.tr.
- Jameson, F. (2011). *Postmodernizm Ya Da Geç Kapitalizmin Kültürel Mantığı*, İstanbul: Nirengi Yayınları.
- Jusdanis, G. (2018). *Gecikmiş Modernlik ve Estetik Kültür*, İstanbul: Metis Yayınları.
- Kılıç, E. (2004), "Tanzimattan Cumhuriyet'e Edebi Ütopyalara Bir Bakış", *Kitaplık Dergisi*, S.76, s.73-87

- Kıvılcım, F. (2013). "Küreselleşme Kavramı ve Küreselleşme Sürecinin Gelişmekte Olan Ülke Türkiye Açısından Değerlendirilmesi", *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, S.5/1, s.219-230.
- Kirsch, A.(2019). *Küresel Roman: 21. Yüzyılda Dünyayı Yazmak* (Çev. A. Yılmaz), İstanbul: Vakıfbank Kültür Yayınları.
- Koçak, O. (2023). *Romanın Kaygısı*, İstanbul: Metis Yayınları.
- Kuyumcu, M. (2010). "Özgür Balık Akvaryuma Karşı", *Lacivert Öykü ve Şiir Dergisi*, S.33, s. 69-70.
- Küçükislamoğlu, Ü. (2014). "Nobel Edebiyat Ödülü'nün Yapısı ve Dünya Edebiyatındaki İşlevi" *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kümbet, P.(2012). "Ekofeminizm: Kadın, Kimlik ve Doğa", *Ekoleştiri, Çevre ve Edebiyat*, (Ed. S. Oppermann), s. 171-206, İstanbul: Phoenix Yayınları.
- Lekesizalın, F. (2013). *Modern, Narsist ve Yaralı Romanın Eleştirel Ufukları*, Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Maalouf, A. (2022). *Empedokles'in Dostları*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Mohammadnejad, E. (2020). "A Rebirth of the Political Novel: Talking with Amir Ahmadi Arian", <https://blog.lareviewofbooks.org>. (Erişim tarihi: 20.07.2023).
- Meriç, C. (1998). *Kırk Ambar(I) Rümuz-ül Edeb*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Modelski, G. (2008). "Globalization as Evolutionary Process", *Globalization as Evolutionary Process Modeling Global Change*, New York: Routledge Press.
- Mufti, A. R. (2009). "Şarkiyatçılık ve Dünya Edebiyatlarının Kuruluşu", (Ed. E. Çakmak). *Dünya Edebiyatı Deyince* (s.193-210). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Murakami, H. (2020). *Haşlanmış Harikalar Diyarı ve Dünyanın Sonu*, İstanbul: Doğan Kitap Yayınları.

- Nancy, J. L. (2012). *Dünyayı Yaratmak ya da Küreselleşme*, İstanbul: Monokl Yayınları.
- Oppermann, S. (Ed.). (2012). *Ekoeleştirici Çevre ve Edebiyat*, İstanbul: Phoenix Yayınları.
- Özkuş, O. (2023). *Kültür ve Küreselleşme*, İstanbul: Lejand Yayınları.
- Pamuk, O. (1999). "Avrupalılaştık ve Kıyafetimiz", *Radikal İki*.
----- (2007). "Doğu ile Batı Kavga Etsin İstemiyorum", *Bursa Olay Gazetesi*.
----- (2021). *Veba Geceleri*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Parks, T. (2019). *Ben Buradan Okuyorum: Kitapların Değişen Dünyası* (Çev. Roza Hakmen), İstanbul: Metis Yayınları.
- Parla, J. (2018). *Don Kişot'tan Bugüne Roman*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Pospelov, G. N. (1995). *Edebiyat Bilimi*, İstanbul: Evrensel Kültür Yayınları.
- Ritzer, G. (2011). *Küresel Dünya*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Rose, S. O. (2018). *Toplumsal Cinsiyet Tarihçiliği Nedir*, İstanbul: Can Yayınları.
- Sağlam, A. (2023). "Bölgesel Güç Arayışında Devrim Sonrası İran'ın Asimetrik Güç Kapasitesi ve Güvenlik Stratejisi", Bursa Teknik Üniversitesi: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Said, W.E. (1979). *Orientalism*, New York: Vintage.
- Sancaklı, E. (2015). *Haruki Murakami'nin Eserlerinde Toplumsal Bellek ve Kimlik*, Ankara Üniversitesi: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Sarı, E. (2017). *Dünya Tarihi Filozofları*, İstanbul: Net Medya Yayıncılık.
- Savran, S. (2022). *Kod Adı Küreselleşme*, İstanbul: Yordam Yayınları.

- Sönmez, B. (2019). "Dünya Edebiyatı Umut Mu, İmkânsızlık Mı?", *Notos Edebiyat Dergisi*, S.77, s.24-28.
- Suvağci, İ. (2018). "Almanya'ya Göçün Almanya'daki Türk Yazarların Hikâyelerine Yansıması (1961-2001)", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Svenska Akademien. (2020). *The Nobel Prize in Literature*. <https://www.svenskaakademien.se/en/the-nobel-prize-in-literature>.
- Şahin, S. (2019). "Dünya Edebiyatı Mümkün Mü?", *Notos Edebiyat Dergisi*, S.77, s.69-72.
- Şevki, A. (2011). "Küreselleşme, Roman ve Dünya Edebiyatı", *Hürriyet Gösteri Dergisi*, S.304, s.69-77.
- Sirkeci, İ, Yüceşahin, M.M. (2014). "Türkiye'de Göç Çalışmaları", *Göç Dergisi*, S.1, s. 1-10.
- Şafak, E. (2008). "Elif Şafak'ın Tanıtımıyla Bir Roman: Gönülsüz Köktendinci", *Zaman Gazetesi*, 15.08.2008.
- Taş, M.R. (2018). *Sömürgecilik Sonrası İngiliz Romanında Eğitim*, İstanbul: Cinius Yayınları.
- Tekin, L. (2020). *Unutma Bahçesi*, İstanbul: Can Yayınları.
- Tekin, M. (2018). *Roman Sanatı 1: Romanın Unsurları*, İstanbul: Ötüken Neşriyat.
- Thamarana, S. (2015). "Origin and Development of Bildungsroman Novels in English Literature", *IJELLH*, S.3/6, s.21-26.
- Thomsen, M. R. (2009). "Edebiyat Tarihine Karşı Ulus-Ötesi Edebiyatlar", (*Dünya Edebiyatı Deyince içinde Ed. Çakmak, E. E.*). İstanbul: Varlık Yayınları.
- Tokarczuk, O. (2020). *Sür Pulluğunu Ölülerin Kemikleri Üzerinde*, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Tomlinson, J. (2017). *Küreselleşme ve Kültür* (Çev. Arzu Eker). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

- Toska, S. (2017). *Ekokurgu: Ekolojik Sorunların Çözüm Yolu Olarak Edebiyat*, İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.
- Tözman, E. T. (2022). "Elena Ferrante'nin Eserlerinde Kadın Figürü", Ankara Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (2015). *Beşeri Coğrafya İnsan Kültür Mekân*. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Türk Dil Kurumu. (2011). *Türkçe Sözlük* (Genişletilmiş Baskı), Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Waters, M. (1995). *Globalization*, Londra: Macmillan.
- Wray, J. (2004). (Röp.) "Haruki Murakami ile Yaratma Sanatı Üstüne: "Ben Yalnızca Kitabı Okuyan İnsanlar Gibiyim", (Çev. Deniz Gürcü), *Paris Review*.
- Yardımcı, S. (2018). "Canavar: Kültüralizm Ne Zamandı?", Çağdaş Sanat ve Kültüralizm (Der. Ali Artun), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Yılmaz, Z. G. (2017). "Filozofların Dilinden Elementlerin Kadim Hikâyesi: Ekofobik Algı ve Element Ekoeleştirisi", *Doğu Batı Düşünce Dergisi*, S.83, 107-125.
- Zizek, S. (2018). "Çokkültürcülük ya da Çokuluslu Kapitalizmin Kültürel Mantığı", Çağdaş Sanat ve Kültüralizm (Der. Ali Artun), İ